

Posudek vedoucího na diplomovou práci Václava Drozda *Objektivě orientovaná politická teorie? Přínos objektivě orientované filozofie pro politickou teorii*

Kolega Drozd napsal velmi ambiciózní práci. Výchozím skandálem jeho textu je pozoruhodná asymetrie: zatímco roste význam techniky, přírody a dalšího nelidského světa, klíčovými přístupy v sociální a politické teorii jsou stále ty, které zdůrazňují autonomii člověka, jeho kultury a konvencí. Tváří v tvář rostoucímu významu environmentální krize a nových technologií jako kdyby se radikální sociální a politická teorie propadala do vlastní varianty autismu či kolektivního solipsismu, spojené navíc s defétismem.

Autor se rozhodl zmapovat takové teorie, které počítají s materialitou a dávají jí samostatný status – v hutných kapitolách svého textu dělá čtenáři průvodce Latourovou symetrickou ontologií, zaplétá ho do paradoxů Meillasouxova radikálně spekulativního realismu, uvádí nás do světa Mortonových hyperobjektů, živoucí hmoty Bennettové, akceleracionismu Srniceka a Williamse a Brattonova stohu. Práce je psaná kultivovaným jazykem a vyniká schopností nejen teorie představit, ale dostat se s nimi do dialogu a kriticky je zhodnotit, představit je spolu s jejich kritiky. Práci lze přes vysoké hodnocení jejích pozitiv adresovat dvě výhrady, které jsou vzhledem k tomu, že jsem byl vedoucím práce, také sebekritikou:

- 1) První výtku je dost formální: je to jistá disbalance mezi úvodem a závěrem; v úvodu se ohlašuje takřka teoretický převrat (snad až příliš optimisticky), v závěru se (snad až příliš defétisticky) rekapitulují především zjištěné meze a mezery konceptů. Autorovi myslím pomohlo, že na začátku svého psaní napsal takto ambiciózní úvod a zároveň jej ctí, že během psaní korigoval své názory. Zjištěné závěry měl ale více promítnout do tónu úvodu.
- 2) Autor v úvodu slibuje zaměření na politické a normativní teorie vycházející z neantropocentrické ontologie. klíčovou otázkou jeho práce ale pak mělo být přesně to, co autor ponechal poslední větou své práce dalšímu výzkumu: *"Výzvou zůstává dosud nezodpovězená paradoxní otázka po tom, jak začlenit nelidské entity do antropocentricky definované oblasti politična tak, aby se nejednalo o pouhou technokratickou 'správu věcí', ale o skutečnou demokracii objektů."* Myslím, že právě tuto otázku a s ní související otázku, zda lze myslet jiné než antropocentrické pojetí politična, měla a chtěla vyřešit předkládaná práce; ostatně bez jejich vyřešení lze jen těžko zhodnotit onen *"přínos objektivě orientované filozofie pro politickou teorii"*, avizovaný v názvu práce. Bez řešení této otázky se autorem diskutované koncepce jen velmi těžko ubrání námitce, že se *"k světu věcí vztahuje jako k projekčnímu plátnu, na něž subjekt promítá své... myšlenkové konstrukce"* nejen jimi kritizovaný konstruktivismus, ale i ony samotné. Tomu, že tato otázka není banální, napovídá i poněkud bezradný skluz některých autorů k deweyovskému pragmatismu (Bennett) nebo návrat k populistické strategii (Srnicek a Williams). Ani jedno z toho nemůže autora při jeho deklarovaných východiscích uspokojit.

Jakkoli je zejména druhá námitka závažná, domnívám se, že má smysl spíš jako motivace k další práci na slibně rozpracovaném tématu. Již samo kvalitní a problematické zmapování takto obtížné látky je nicméně pozoruhodným a v kontextu diplomových prací nadprůměrným výkonem, který si plně zaslouží být oceněn známkou *výborně*.